

जागतिक बँक अर्थसहाय्यीत महाराष्ट्र राज्य कृषि
व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पाच्या मुख्य
लेखाशिर्षाखालील उद्दिष्ट शीर्षे बदलण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :- कृव्यप्र ४६१९/प्र.क्र.७९/८-अ,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १४ फेब्रुवारी, २०२०

संदर्भ :

१. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.:- कृव्यप्र - ४६१८/प्र.क्र.१०२/८-अ, दि. १९ जानेवारी, २०१९
२. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.:- कृव्यप्र - ४६१८/प्र.क्र.१०२/८-अ, दि. २७ मे, २०१९
३. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.:- कृव्यप्र - ४६१८/प्र.क्र.१२९/८-अ, दि. २७ मे, २०१९
४. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.:- कृव्यप्र - ४६१९/प्र.क्र.७० /८-अ, दि. ११ सप्टेंबर, २०१९
५. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.:- कृव्यप्र - ४६१९/प्र.क्र.५७/८-अ, दि. ११ सप्टेंबर, २०१९

प्रस्तावना:

राज्य शासनाने जागतिक बँक अर्थसहाय्यीत महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्प (State of Maharashtra's Agribusiness and Rural Transformation Project) राबविण्यास संदर्भ क्रमांक १ येथील दि.१९ जानेवारी, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये तत्त्वतः मान्यता दिली होती तसेच, या प्रकल्पाचा आराखडा तयार करण्याकरिता कृषि आयुक्तालयाच्या आस्थापनेवर आयुक्त (कृषि) यांच्या अधिपत्याखाली ३७ अस्थायी पदांसह प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष स्थापण्यास मान्यता दिली होती तसेच, राज्य स्तरावरून प्रकल्पाचे संनियंत्रण करण्यासाठी मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली प्रकल्प सुकाणू समिती गठीत केलेली आहे. संदर्भ क्रमांक ३ येथील दि. २७ मे, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षाकरिता उच्चस्तर सचिव समितीच्या मान्यतेने ३७ अस्थायी पदांची निर्मिती करण्यात आलेली आहे.

महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पांतर्गत US \$ ३०० दशलक्ष (सुमारे रु. २२२० कोटी) गुंतवणूक अपेक्षित असून त्यापैकी जागतिक बँकेकडून (IBRD) US \$ २१० दशलक्ष कर्ज घेण्यात येणार आहे. या प्रकल्पाद्वारे राज्यातील विविध पिकांच्या कार्यक्षम मूल्य-साखळ्या विकसीत करून त्यात संघटीत शेतकऱ्यांचा सहभाग वाढविण्याकरिता, शासकीय योजना / प्रकल्पांच्या माध्यमातून यापूर्वी संघटीत केलेल्या शेतकऱ्यांना शेत मालावर प्रक्रिया करून तो थेट खाजगी उद्योजकांना विक्री करण्यासाठी बाजार जोडणी व्यवस्था निर्माण करण्याचा शासनाचा मानस आहे. त्यानुषंगाने संदर्भ क्रमांक ४ व ५ येथील दि. ११ सप्टेंबर, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पास मान्यता देण्यात आली आहे तसेच, या प्रकल्पाची संस्था नोंदणी अधिनियम १८६० अन्वये संस्था स्थापून अंमलबजावणी करण्यास शासनाने मान्यता दिलेली आहे.

संदर्भ क्रमांक २ येथील दिनांक २७ मे, २०१९ च्या शासन निर्णयान्वये सदर प्रकल्पासाठी बाहय व राज्य हिस्स्याचा निधी वितरीत करण्याकरिता मुख्य लेखाशिर्षास व त्याखालील विविध उद्दिष्ट शीर्षांना मान्यता देण्यात

आलेली आहे. सदर प्रकल्प हा प्रथमतः कृषि आयुक्तालयाच्या शासकीय आस्थापनेवरून राबविण्यात येणार होता तथापि, आता हा प्रकल्प “महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन संस्था” या संस्था नोंदणी अधिनियमांतर्गत नोंदणी केलेल्या शासन अधिनस्त स्वायत्त संस्थेमार्फत राबविण्यात येणार आहे. त्याचप्रमाणे प्रकल्पांतर्गत ११ प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष असून त्यापैकी काही मंडळ/महामंडळ/ महासंघ असून त्यांचा अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर अंतर्भाव नाही. यास्तव प्रकल्प अंमलबजावणीमध्ये सुलभता यावी म्हणून प्रकल्पाच्या मुख्य लेखाशिर्षाखालील उद्दिष्ट शीर्षामध्ये बदल करणे आवश्यक होते त्यानुषंगाने, शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:

१. महाराष्ट्र राज्य कृषि व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पाकरिता संदर्भांकित दिनांक २७ मे, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करून दिलेल्या मुख्य लेखाशिर्षाखालील उद्दिष्ट शीर्षे रद्द करण्यात येत असून प्रकल्पाकरिता पुढील नवीन उद्दिष्ट शीर्षासह लेखाशीर्ष उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

राज्य हिस्सा	बाहय हिस्सा
मागणी क्र. डी-३ २४०१-पीक संवर्धन (११५) लहान/सीमांत शेतकरी व कृषि मजुरांसाठी योजना (००)(०४) महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्प (राज्य हिस्सा २७.५९%) ३१ - सहाय्यक अनुदाने ३३ - अर्थसहाय्य	मागणी क्र. डी-३ २४०१-पीक संवर्धन (११५) लहान/सीमांत शेतकरी व कृषि मजुरांसाठी योजना (००)(०५) महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्प (बाहय हिस्सा ७२.४१%) ३३ - अर्थसहाय्य

२. उपरोक्त मुख्य लेखाशिर्षाखालील ३३ - अर्थसहाय्य या उद्दिष्ट शिर्षाखालील निधीचा केवळ शेतकऱ्यांच्या गटांना अथवा अन्य संस्थाना ‘अर्थसहाय्य (Subsidy)’ या प्रयोजनासाठी करावा व या व्यतिरिक्त अन्य सर्व बाबींवरील खर्चाकरिता ३१ - सहाय्यक अनुदाने या उद्दिष्ट शिर्षाखालील निधीचा विनियोग करण्यात यावा.
३. या प्रकल्पाच्या अंमलबजावणी करिता प्रकल्प संचालकांना प्रत्येक तिमाहीस अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीद्वारे निधी वितरीत करण्यात येईल तथापि, अगोदरच्या तिमाहीत वितरीत केलेला निधी पूर्णपणे खर्ची पडल्यानंतर व तसे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतरच पुढील तिमाहीकरिता निधी वितरीत करण्यात येईल.
४. प्रकल्पाकरिता वितरीत केलेल्या निधीचे वेळोवेळी कोषागारातून आहरण करण्यापूर्वी खर्चाची निकड व औचित्याची पडताळणी प्रकल्प संचालकांनी स्वतः करावी व आवश्यकतेनुसार कोषागारातून निधी वेळोवेळी आहरीत केला जाईल याची प्रकल्प संचालकांनी दक्षता घ्यावी. कोणत्याही परिस्थितीत प्रकल्पाकरिता वितरीत केलेला निधी ‘प्रकल्प समन्वय व व्यवस्थापन कक्ष’ अथवा ‘प्रकल्प अंमलबजावणी कक्षांच्या’ बँक खात्यात जमा (Parking) करून ठेऊ नये तसेच, वितरीत केलेला निधी सदर कक्षांच्या बँक खात्यात विना वापर पडून राहणार नाही याबाबतची आवश्यक दक्षता घेण्याची संपूर्ण जबाबदारी प्रकल्प संचालक व वित्त विशेषज्ञ यांची राहिल.

५. प्रकल्पांतर्गत निधी वितरणासाठी PFMS प्रणालीचा अवलंब करण्यात यावा तसेच, प्रकल्पाकरिता ३१-सहाय्यक अनुदाने या उद्दिष्ट शीर्षाखाली वितरीत करण्यात येणाऱ्या निधीचे विविध शासकीय उद्दिष्ट शीर्ष निहाय खर्चाचे तपशीलवार विवरण प्रकल्प समन्वय व व्यवस्थापन कक्ष आणि प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष यांचे स्तरावर ठेवण्यात यावे, याबाबत वित्त विशेषज्ञ यांनी नियोजन व अंमलबजावणी करून घ्यावी.
६. महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पाकरिता प्राप्त झालेले अनुदान त्या - त्या वित्तीय वर्षात खर्च करणे बंधनकारक राहिल व शासनाच्या पूर्व मंजूरीशिवाय वितरीत निधीचा पुढील आर्थिक वर्षात विनियोग करता येणार नाही. ज्या प्रकरणी शासन मुदतवाढ देणार नाही, अशा प्रकरणी प्रकल्पाच्या बँक खात्यातील अखर्चित रकमा शासनाकडे समर्पित करण्यात याव्यात.
७. प्रकल्पाच्या बँक खात्यातील व्यवहाराचे मासिक/ तिमाही ताळमेळ करणे तसेच लेखापरीक्षण करणे आवश्यक राहिल त्याचप्रमाणे, प्रकल्पाच्या वित्तीय पुस्तिकेत नमूद केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार सदर बँक खात्याचे अंतर्गत व बाह्य लेखापरीक्षण नियमितपणे करावे.
८. प्रकल्पाकरिता वितरीत केलेल्या निधीचा विनियोग प्रचलित वित्तीय अधिकारानुसार करण्यात यावा व त्याबाबतचे लेखे विहित शासकीय पद्धतीनुसार ठेवण्यात यावेत. प्रकल्पाच्या मागणीनुसार उद्दिष्ट शीर्ष उपलब्ध करून दिली जात असून भविष्यात लेखांकन व अन्य बाबींकरिता काही संभाव्य समस्या उद्भवल्यास त्याबाबतची सर्वस्वी जबाबदारी प्रकल्पाची राहिल.
९. प्रकल्पांतर्गत सर्व शासकीय अधिकारी-कर्मचाऱ्यांना शासकीय नियमानुसार अनुज्ञेय असलेले वेतन व भत्ते लागू राहतील व त्यामध्ये शासन वेळोवेळी ज्या सुधारणा करेल त्या त्यांना जशाच्या तशा लागू राहतील. प्रकल्पातील शासकीय अधिकारी-कर्मचाऱ्यांना अन्य सोई-सुविधा व भत्ते लागू करावयाचे असल्यास त्यास शासनाची पूर्व मान्यता घेणे आवश्यक राहिल.
१०. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ३१०/२०१९/व्यय-१, दिनांक ३०.०१.२०२० नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
११. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००२१४१३१९५०४४०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रीकांत आंडगे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

१. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,

२. मा. मंत्री (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा.विरोधी पक्षनेता विधानसभा/विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. सर्व संसद सदस्य/महाराष्ट्र विधानसभा सदस्य /महाराष्ट्र विधानपरिषद सदस्य
६. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
७. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
८. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. प्रधान सचिव (पदुम व पणन), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. प्रधान सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. प्रधान सचिव (ग्राम विकास), ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१३. आयुक्त (कृषि) तथा प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन, पुणे
१४. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१५. आयुक्त सहकार, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१६. अतिरिक्त महापालिका आयुक्त, (सर्वसाधारण) पुणे महानगरपालिका
१७. प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान, मुंबई
१८. प्रकल्प संचालक, प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष, महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन, पुणे
१९. पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२०. संचालक, कृषि तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा, पुणे
२१. अतिरिक्त प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन, पुणे
२२. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ, नागपूर
२३. व्यवस्थापकीय संचालक, ग्राम सामाजिक परिवर्तन फाऊंडेशन, मुंबई
२४. व्यवस्थापकीय संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, मुंबई
२५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकार विकास महामंडळ, मुंबई
२६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ, पुणे
२७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान, मुंबई
२८. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, ग्राम सामाजिक परिवर्तन फाऊंडेशन, मुंबई
२९. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ, पुणे
३०. उप सचिव (आस्था)/ उप सचिव (८अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३१. महालेखापाल, महाराष्ट्र १ / २ (लेखापरिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई / नागपूर,
३२. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
३३. निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई,
३४. कक्ष अधिकारी, कार्यासन क्रमांक - २अ कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२
३५. निवड नस्ती.